

Λέξεις κλειδιά: Δέρμα, Δερματολογικές παθήσεις, πετοσφαίριση, αθλητές με ειδικές ανάγκες.

Key words: Athletic injuries, epidemiology, sports for person with disabilities, sports medicine.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Το δέρμα αποτελεί το μεγαλύτερο όργανο του ανθρώπινου σώματος, αυτό που φέρει τον άνθρωπο σε επαφή με το περιβάλλον ενώ επιπλέον διαθέτει ιδιότητες απαραίτητες για την επιβίωση του ατόμου. Οι δερματικές παθήσεις είναι μια συνηθισμένη κατηγορία νοσημάτων, που εμφανίζονται σχεδόν σε όλους τους αθλητές, ανεξάρτητα με το είδος του αθλήματος με το οποίο ασχολούνται (1).

Η πετοσφαίριση (volleyball) έκανε την εμφάνισή της στην Ελλάδα το 1920. Πρόκειται για ένα πολύ δημοφιλές άθλημα στο οποίο συμμετέχει μεγάλος αριθμός αθλητών, σε πανελλαδική και σε παγκόσμια κλίμακα, όπως αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Πετοσφαίρισης, της CEV (Confederation Europeenne de Volleyball) και της FIVB (Federation Internationale de Volleyball).

Παρά λοιπόν την συμμετοχή πολλών αθλητών στην πετοσφαίριση, δεν έχουν δημοσιευθεί μελέτες στην Ελληνική ή τη διεθνή βιβλιογραφία, που να εξετάζουν το βαθμό εμφάνισης δερματικών παθήσεων ή και άλλων νοσημάτων (ορθοπεδικά, χειρουργικά, κ.α.) στους αθλητές αυτούς, είτε όταν αγωνίζονται σε κλειστά γήπεδα είτε στην άμμο (beach volleyball).

Η πρόσκρουση της μπάλας με μεγάλη ταχύτητα στο δέρμα των αθλητών, η τριβή του δέρματός τους στο δάπεδο ή την άμμο, η ηλιακή ακτινοβολία και ο χρόνος έκθεσής τους σε αυτή, μπορούν να προκαλέσουν μεγάλο αριθμό δερματοπαθειών. Οι εκδηλώσεις από το δέρμα εμφανίζονται συχνά χωρίς αξιόλογη συμπτωματολογία στην αρχή, μπορούν όμως να εξελιχθούν σε σοβαρές λοιμώξεις και ασθένειες, καθιστώντας τη θεραπεία δύσκολη και ενδεχόμενη υποτροπή, δυνατή (2,3). Προγράμματα πρόληψης θα ήταν χρήσιμο να ακολουθούν όλοι οι αθλητές για την αποφυγή των διαφόρων δερματοπαθειών, λοιμωδών ή μη, όμως αυτό γενικά δεν εφαρμόζεται (4).

Η ενημέρωση, όσον αφορά την πρόληψη είναι απαραίτητη σε επίπεδο προπονητών, γονέων και των εκάστοτε ομοσπονδιών. Από μικρό αριθμό μελετών που έχουν γίνει σε άλλα αθλήματα, έχει διαπιστωθεί, ότι λόγω των δερματικών λοιμώξεων, ένας σημαντικός αριθμός αθλητών απέχει από τις προπονήσεις του αθλήματός του (5,6).

Η πετοσφαίριση καθήμενων αθλητών (αθλητών με ειδικές ανάγκες), έκανε την εμφάνισή της το 1956 στην Ολλανδία και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ομαδικά αθλήματα για αθλητές με αναπηρία. Το έτος 1980, εντάχθηκε για πρώτη φορά στο αγωνιστικό πρόγραμμα των Παραολυμπιακών αγώνων, και από το 1993 διοργανώνονται Παγκόσμια Πρωταθλήματα καθήμενων αθλητών Πετοσφαίρισης, για άνδρες και γυναίκες. Στην Ελλάδα, το συγκεκριμένο άθλημα, έκανε την εμφάνισή του το 2001.

Το άθλημα αυτό περιλαμβάνει αθλητές με κινητικές αναπηρίες, ακρωτηριασμούς άνω και κάτω άκρων, εγκεφαλική παράλυση, κάκωση νωτιαίου μυελού, δυσπλασίες, αθλητές με κινητική πάρεση ή ολική παράλυση των κάτω άκρων. Επίσης, αθλητές της κατηγορίας Les Autres με αναπηρίες όπως, δυσπλασία ή εξάρθρωση των ισχίων, ολική ενδοπρόθεση του γονάτου ή του ισχίου κ.α.

Στους αθλητές με αναπηρία εμφανίζονται φλεγμονώδη νοσήματα, πομφολυγδωνώδη νοσήματα κολλαγονώδη, κ.α. Επίσης, εμφανίζονται γενοδερματοπάθειες και νεοπλασματικές παθήσεις.

Είναι ενδιαφέρον όμως ότι και στους αθλητές με αναπηρία που ασχολούνται με το άθλημα της πετοσφαίρισης δεν υπάρχει καμία σχετική βιβλιογραφική αναφορά.

Η μόνη σχετική δημοσίευση κάνει λόγο για δερματικά νοσήματα που μπορούν να εμφανιστούν ή και να επιδεινωθούν με το αυξημένο – από το άθλημα – stress όπως, υπεριδρωσία, κνησμός, έκζεμα, ψωρίαση (7). Επιπλέον υπάρχουν και δύο μελέτες με αθλητές με αναπηρία σε επίπεδο παραολυμπιακών αγώνων, στις οποίες γίνεται αναφορά σε δερματολογικά προβλήματα από πρόσθετα μέλη (8,9).

ΣΚΟΠΟΣ

Η διερεύνηση, επίπτωση και αξιολόγηση των δερματικών παθήσεων σε αθλητές - αθλήτριες της πετοσφαίρισης καθώς και σε άτομα με ειδικές ανάγκες, που ασχολούνται με το άθλημα της πετοσφαίρισης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ

1. Καταγραφή των δερματικών παθήσεων και των σημείων του δέρματος που αυτές εκδηλώθηκαν.
2. Συχνότητα εμφάνισης των δερματικών παθήσεων σε αθλητές της πετοσφαίρισης και σε ΑΜΕΑ αθλητές της πετοσφαίρισης.
3. Το βαθμό που οι δερματικές παθήσεις επηρεάζουν την υγεία των αθλητών, ή αν τους αποτρέπουν από την ενασχόλησή τους με το άθλημα της πετοσφαίρισης.
4. Αξιολόγηση της κλινικής διάγνωσης και της θεραπείας.
5. Επίδραση του περιβάλλοντος (άμμος, ήλιος, δάπεδο) στην εκδήλωση, την επιδείνωση ή τη βελτίωση των δερματικών παθήσεων.
6. Δυνατότητες πρόληψης.
7. Προτεινόμενα μέτρα και υιοθέτηση κατάλληλων οδηγιών για την πρόληψη και την αποφυγή.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ

Από την έλεγχο της βιβλιογραφίας που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώθηκε η απουσία μελέτης, που να καταγράφει δερματολογικές παθήσεις σε αθλητές της πετοσφαίρισης σε πανελλαδικό και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Θεωρείται λοιπόν ότι η παρούσα ερευνητική προσπάθεια θα έχει πολύ μεγάλη απήχηση και θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για τους αθλητές της πετοσφαίρισης καθώς και συγγενών αθλημάτων όπως η χειροσφαίριση (handball), το hockey, το ράγκμπι (rugby), σε παγκόσμια κλίμακα.

Στην παρούσα μελέτη:

- Θα γίνει καταγραφή των δερματικών παθήσεων, των αθλητών που θα μελετηθούν
- Θα αναδυθεί η σημασία των μέτρων πρόληψης και της σωστής υγιεινής, που πρέπει να τηρούν όσοι ασχολούνται με το άθλημα της πετοσφαίρισης.
- Θα προσδιοριστούν οι αιτίες που προκαλούν τις δερματικές παθήσεις

- Θα δοθεί (ενδεχομένως) η δυνατότητα στους αρμόδιους φορείς, να θεσπίσουν συγκεκριμένα μέτρα για την ενημέρωση των αθλητών και την προστασία τους.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΔΕΙΓΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα της μελέτης θα περιλαμβάνει αθλητές, και αθλήτριες, καθώς και αθλητές με ειδικές ανάγκες, του αθλήματος της πετοσφαίρισης.

Η ηλικία των αθλητών θα ξεκινάει από τα αγωνιστικά τμήματα, παμπαίδων και παγκορασίδων (13 ετών) έως την κατηγορία ανδρών – γυναικών.

Στο νομό Αττικής υπάρχουν περίπου 240 αθλητικά σωματεία, με περίπου 12.000 ενεργούς αθλητές και αθλήτριες σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Πετοσφαίρισης. Οι αθλητές αυτοί παίρνουν μέρος στα πρωταθλήματα, Α΄ και Β΄ Εθνικής κατηγορίας ανδρών – γυναικών, τοπική κατηγορία ανδρών – γυναικών, Β΄ Εθνική γυναικών, έφηβοι – νεάνιδες, παίδες – κορασίδες, παμπαίδες – παγκορασίδες.

Υπολογίζεται επίσης ένας μεγάλος αριθμός αθλητών και αθλητριών, περίπου 6.000, που ασχολούνται με το beach-volley. Θα πραγματοποιηθεί τυχαία δειγματοληψία από το σύνολο των σωματείων – αθλητών.

Σε ότι αφορά τους αθλητές της πετοσφαίρισης με ειδικές ανάγκες, μόνο στην Αττική εδρεύουν περίπου δέκα σωματεία τα οποία έχουν περίπου 300 αθλητές και αθλήτριες.

Οι συμμετέχοντες θα είναι όλοι εθελοντές. Η απάντηση των ερωτηματολογίων θα είναι προαιρετική και ανώνυμη για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων. Για τους ανήλικους αθλητές – αθλήτριες το ερωτηματολόγιο θα συμπληρώνεται από τους γονείς τους, εφόσον αυτοί το επιθυμούν.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η μελέτη αυτή έχει ήδη εγκριθεί από την Ελληνική Ομοσπονδία Πετοσφαίρισης, με την από 6/3/2019 υπ΄ αριθμόν πρωτ. 746 θετική απάντησή της μετά από σχετικό αίτημα που υποβλήθηκε.

Ως εργαλεία έρευνας θα χρησιμοποιηθούν σταθμισμένα ερωτηματολόγια τα οποία έχουν ελεγχθεί για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία τους.

Επίσης θα αναπτυχθούν νέα εργαλεία μέτρησης, που θα έχουν σκοπό την αποτίμηση και άλλων δεικτών που θα αφορούν στην αποτελεσματικότητα της έρευνάς μας. Για την εγκυρότητα και αξιοπιστία του ερωτηματολογίου, θα πραγματοποιηθεί πιλοτική έρευνα. Για τις στατιστικές αναλύσεις θα χρησιμοποιηθεί το στατιστικό πρόγραμμα IBM SPSS. v25.

Το ερωτηματολόγιο θα συνοδεύεται από επιστολή όπου θα αναγράφεται ο σκοπός της έρευνας, η σημασία αυτής και η έγκριση της από την αρμόδια ομοσπονδία καθώς και από φόρμα συγκατάθεσης που θα πρέπει να υπογράφεται από τους εθελοντές αθλητές – αθλήτριες της πετοσφαίρισης, ή από αθλητές – αθλήτριες με αναπηρία, ή τους γονείς τους, αν πρόκειται για ανήλικους.

Αφού ολοκληρωθεί η συλλογή των ερωτηματολογίων και γίνει επιδημιολογική ανάλυση των δεδομένων, θα καταγραφούν τα συμπεράσματα σχετικά με τη συχνότητα εμφάνισης συγκεκριμένων δερματοπαθειών σε αθλητές της πετοσφαίρισης και σε αθλητές της πετοσφαίρισης με αναπηρία. Τα συμπεράσματα της μελέτης θα βοηθήσουν στη διαμόρφωση προτάσεων που θα αφορούν την πρόληψη, προστασία και αποφυγή των παθήσεων που θα καταγραφούν.

Βιβλιογραφία

1. Weesner T. Skin infections: Which student-athletes are a greatest risk? [NASN Sch Nurse](#). 2017; 32: 235-7.
2. Adams BB. Dermatologic disorders of the athletes. *Sports Med*. 2002; 32: 309-21.
3. Brenner IK, Shek PN, Shephard RJ. Infection in athletes. *Sports Med*. 1994; 17: 86-107.
4. Peterson AR, Rajasekaran S, Thomsen T. Influenza vaccine uptake in NCAA Division 1 football players: A quality improvement project. *American Academy of Pediatrics. National Conference and Exhibition 2017: Chicago, IL. Pediatrics*. 2018: 142.
5. Agel J, Ransone J, Dick R, Oppliger R, Marshall SW. Descriptive epidemiology of collegiate men's wrestling injuries: National Collegiate Athletic Association Injury Surveillance System, 1989 through 2003-2004. *J Athl Train*. 2007; 42: 303-10.
6. Wilson EK, Deweber K, Berry JW, Wilckens JH. Cutaneous infections in wrestlers. *Sports Health*. 2013; 5: 423-37.
7. [Kuniszyk-Józkowiak W](#), [Jaszczuk J](#), [Czaplicki A](#). Changes in electromyographic signals and skin temperature during standardized effort in volleyball players. [Acta Bioeng Biomech](#). 2018; 20: 115-22.
8. Alingh RA, Hoekstra F, van der Schans CP, Hettinga FJ, Dekker R, van der Woude LH. Protocol of a longitudinal cohort study on physical activity behavior in physically disabled patients participating in a rehabilitation counselling programme: ReSp Act. *BMJ Open*. 2015; 5: e007591.
9. Sahlin KB, Lexell J. Impact of organized sports of activity, participation and quality of life in people with neurologic disabilities. *PM R* 2015; 7: 1081-8.